

Kúria
ítélete

Az ügy száma: Bfv.I.1236/2019/5.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Feleky István a tanács elnöke, Dr.
Sebe Mária előadó bíró, Dr. Domonyai
Alexa bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2020. január 21.
Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette
Terhelt(ek): I. rendű terhelt és társai
Első fok: Nyíregyházi Járásbíróság 15.B.1900/2016/239.
ítélet, 2018. október 29. tárgyalás
Másodfok: Nyíregyházi Törvényszék 1.Bf.762/2018/39. ítélet,
2019. április 4. nyilvános ülés
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei
Főügyészség
Az indítvány iránya: X. rendű terhelt terhére

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Nyíregyházi Járásbíróság 15.B.1900/2016/239. számú ítéletét és a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.762/2018/39. számú ítéletét megváltoztatja:

X. rendű terheltet 400 (négy száz) napi tétel, napi tételenként 5.000 (ötezer) forint, összesen 2.000.000 (kétfmillió) forint pénzbüntetésre is ítéli.

A pénzbüntetést a Nyíregyházi Törvényszék külön felhívására köteles megfizetni.

Egyebekben a megtámadott határozatot X. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint

azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

- [1] **I.** A Nyíregyházi Járásbíróság a 2018. október 29. napján tartott tárgyaláson kihirdetett 15.B.1900/2016/239. számú ítéletével a X. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont].
- [2] Ezért öt 2 év, végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett börtön fokozatú szabadságvesztésre és 400 napi tétel, napi tételenként 5.000 forint, összesen 2.000.000 forint pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy végrehajtásának elrendelése esetén a (szabadságvesztés) büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra. Rendelkezett továbbá pártfogó felügyelet elrendeléséről, a pénzbüntetés esetleges átváltoztatásáról és a lefoglalt bűnjelekről.
- [3] A kétirányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék a 2019. április 4. napján tartott nyilvános ülésen kihirdetett 1.Bf.762/2018/39. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet a X. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta: a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaidejét 3 évre enyhítette, mellőzte a pénzbüntetést és a pártfogó felügyelet elrendelését, korrigálta a lefoglalt bűnjelekre vonatkozó rendelkezést. Egyebekben a X. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [4] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás alapján a X. rendű terhelt nőtlen, kiskorú gyermeke nincs, havi jövedelme 200.000 forint, haszonélvezeti joga van az édesapja tulajdonában álló épülő családi házon és tartozása nincs (elsőfokú ítélet 14. oldal utolsó bekezdés). Az elsőfokú bíróság jogi indokolása értelmében a X. rendű terheltet határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélte haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt, s mivel megfelelő jövedelme, illetve vagyona van, ezért a Btk. 50. § (2) bekezdése alapján pénzbüntetésre is ítélte (elsőfokú ítélet 41. oldal 2. bekezdés).
- [5] A másodfokú bíróság a X. rendű terhelt tekintetében a személyi körülményeket nem korrigálta, valamint azzal mellőzte a pénzbüntetést, hogy „az kizárólag a X. rendű vádlottra került kiszabásra az ugyanolyan elkövetési magatartást megvalósító vádlottak közül” (másodfokú ítélet 39. oldal 2. bekezdés).
- [6] **II.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség Bf.890/2019/1. szám alatt felülvizsgálati indítványt terjesztett elő a X. rendű terhelt terhére a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontját megjelölve: a pénzbüntetés

kiszabásának mellőzése miatt, annak kiszabása érdekében.

- [7] A felülvizsgálati indítvány indokai szerint a Btk. 50. § (2) bekezdésében megállapított feltételek adottak, így a pénzbüntetés kiszabása kötelező. A másodfokú bíróság törvénysértéssel mellőzte az elsőfokú bíróság által kiszabott pénzbüntetést.
- [8] Indítványozta a megtámadott határozat megváltoztatásával a pénzbüntetés kiszabását.
- [9] A Legfőbb Ügyészség a BF.1133/2019/3. számú átiratában a törvényes határidőn belül előterjesztett felülvizsgálati indítványt - annak indokaival egyetértve - fenntartotta.
- [10] A Legfőbb Ügyészség indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot tanácsulésen változtassa meg, és a X. rendű terhelttel szemben pénzbüntetést is szabjon ki.
- [11] A felülvizsgálati indítványt 2019. november 28-án átvevő X. rendű terhelt és 2019. november 25-én átvevő védője nem tett észrevételt az ügyészség álláspontjára.
- [12] **III.** A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség - Legfőbb Ügyészség által véglegesített - felülvizsgálati indítvány alapos.
- [13] 1. Az ügyészség jogosult a terhelt terhére felülvizsgálati indítványt előterjeszteni [Be. 651. § (1) bekezdés 1. fordulat], azt pedig a jogerős ügydöntő határozat közlésétől (kihirdetés 2019. április 4.) számított hat hónapon belül (indítványa az elsőfokú bírósághoz 2019. szeptember 11-én érkezett) terjesztette elő [Be. 652. § (3) bekezdés], így az ebből a szempontból is joghatályos.
- [14] 2. A felülvizsgálati indítvány a X. rendű terhelt terhére irányul. A felülvizsgálati indítványt a terhelt 2019. november 28-án és a védő 2019. november 25-én átvette, de a kézbesítéstől számított nyolc napon belül, és azt követően sem indítványozták nyilvános ülés tartását [Be. 660. § (2) bekezdés a) pont].
- [15] A Kúria tanácsának elnöke nem tartotta szükségesnek nyilvános ülés tartását [Be. 660. § (2) bekezdés b) pont].
- [16] A jelen ügyben a Kúria nem látott ésszerű okot arra, hogy eltérjen a főszabálytól. Ezért tanácsulésen bírálta el a felülvizsgálati indítványt [Be. 660. § (1) bekezdés].
- [17] 3. Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt helye van [Be. 648. § a) pont]. A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság - a bűncselekmény minősítésén túl - a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulat ba) alpont].
- [18] A kiszabott büntetés pedig akkor is törvénysértő, amennyiben az adott büntetés mellett nem került kiszabásra egy másik, a törvény alapján kötelezően kiszabandó büntetés is.
- [19] Ugyanis a büntetés törvényessége kérdésében csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a büntető törvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik (BH 2012.239.).

- [20] A Kúria egyetértett a Legfőbb Ügyészség által véglegesített felülvizsgálati indítványban foglaltakkal.
- [21] A Btk. 50. § (2) bekezdése alapján akit haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélnék, ha megfelelő jövedelme vagy vagyona van, pénzbüntetésre is kell ítélni.
- [22] A X. rendű terheltet üzletszerűen elkövetett bűncselekmény [költségvetési csalás büntette, Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont] miatt ítélték határozott ideig tartó (2 év) szabadságvesztésre. Jövedelme megfelelő, mert az akként havi 200.000 forint, hogy abból másnak eltartásáról nem kell gondoskodnia és tartozása sincs.
- [23] Ezért közömbös, hogy vagyonának megfelelése nem tisztázott, ugyanis az apja tulajdonát képező épülő családi házon fennálló haszonélvezeti jog önmagában nem biztosít jövedelemforrást. A haszonélvezeti jog tartalma, hogy haszonélvezeti jogánál fogva a jogosult a más személy tulajdonában álló dolgot birtokában tarthatja, használhatja, hasznosíthatja és hasznait szedheti [a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 5:147. § (1) bekezdés]. Ellenben az irányadó tényállásból ki sem tűnik, hogy a X. rendű terhelt haszonélvezeti joga tényleges anyagi haszonszerzést biztosít-e a számára. Vagyis a haszonélvezeti jog csak akkor jelenthet megfelelő vagyont, amennyiben az ténylegesen releváns anyagi haszonszerzést biztosít.
- [24] A rendkívüli jogorvoslatra szolgáló felülvizsgálat rendeltetése a törvénysértések kiküszöbölése. Amennyiben a törvényben meghatározott feltételek fennállta mellett a törvény kötelező rendelkezése ellenére maradt el a pénzbüntetés kiszabása, az nyilvánvaló törvénysértés.
- [25] A másodfokú bíróság, mivel nem a törvényi feltételek hiányával érvelt, pénzbüntetést mellőző érvelése eredendően téves. A büntetéskiszabás követelményrendszere minden esetben az adott terhelt tekintetében vizsgálandó. Az más kérdés, hogy a további terheltek esetében miért maradt el a pénzbüntetés kiszabása, de ezt a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett terhelteket érintően nem vizsgálhatja. Amennyiben a másodfokú bíróság úgy látta, hogy fellebbezéssel érintett más terheltekkel szemben is fennálltak a törvény értelmében kötelezően kiszabandó pénzbüntetés feltételei, s azt súlyosítás tilalom nem zárta ki, más terhelteket ugyancsak pénzbüntetésre is kellett volna ítélnie.
- [26] Ezért a Kúria a X. rendű terheltet - újraértékelve a bíróságok által megjelölt személyi körülményeket, s egyetértve az elsőfokú bíróság álláspontjával - 400 napi tétel, napi tétenként 5.000 forint, összesen 2.000.000 forint pénzbüntetésre is ítélte [Btk. 50. § (1)-(3) bekezdés].
- [27] 4. A Kúria a hivatalból elvégzett vizsgálata [Be. 659. § (6) bekezdés] során felülvizsgálatot megalapozó ún. feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértést [Be. 649. § (2) bekezdés] nem észlelt.

Az indítvány és a döntés közös elvi tartalma

[28] I. A kiszabott büntetés akkor is törvénysértő, amennyiben az adott büntetés mellett nem került kiszabásra egy másik, a törvény alapján kötelezően kiszabandó büntetés is. Ezért akit haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélnék, ha megfelelő jövedelme vagy vagyona van, pénzbüntetésre is kell ítélni.

A döntés további elvi tartalma

[29] II. A törvény értelmében kötelezően kiszabandó pénzbüntetés esetén a más tulajdonát képező ingatlanon fennálló haszonélvezeti jog önmagában nem biztosít jövedelemforrást. Vagyis a haszonélvezeti jog csak akkor jelenthet megfelelő vagyont, amennyiben az ténylegesen releváns anyagi haszonszerzést biztosít.

III. A büntetéskiszabás követelményrendszere minden esetben az adott terhelt tekintetében vizsgálándó. Ennélfogva a törvény értelmében kötelezően kiszabandó pénzbüntetés kiszabása nem mellőzhető azzal, hogy más terheltek esetében arra nem került sor.

Záró rész

[30] A kifejtettek értelmében a Kúria - a Be. 660. § (1) bekezdés fő szabálya alapján tanácsülésen, a Be. 656. § (1) bekezdés főszabálya szerinti összetételben eljárva - az ügyészség felülvizsgálati indítványának helyt adott, és a támadott határozatot megváltoztatta: a X. rendű terheltet pénzbüntetésre is ítélte [Be. 662. § (2) bekezdés b) pont 2. fordulat].

[31] Egyebekben a megtámadott határozatot a X. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta [Be. 662. § (1) bekezdés].

[32] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, ami következik a Be. 458. § (3) bekezdésből is, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. Az ítélet ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2020. január 21.

Dr. Feleky István a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária s. k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Mátyás Gyöngyi

bíróság ügyintéző